

Imię i nazwisko uczestnika: _____

Promowanie praw dzieci

Wzmacnianie kompetencji profesjonalistów w Unii Europejskiej w zakresie realizacji praw dzieci

Zeszyt ćwiczeń

Moduł wprowadzający

Projekt współfinansowany ze środków programu Unii Europejskiej „Prawa podstawowe i obywatelstwo”

Dodatkowe środki przekazała organizacja Allan and Nesta Ferguson Charitable Trust

coram **clc**
Children's Legal Centre

CSALÁD, GYERMEK, IFJÚSÁG
KIEMELKEDŐEN KÖZHASZNÓ EGYESÜLET
FAMILY CHILD YOUTH ASSOCIATION

coram
Voice
getting young voices heard

 errc
european roma rights centre

 UCC
University College Cork, Ireland
Coláiste na hOllscoile Corcaigh

NINIEJSZE MATERIAŁY ZOSTAŁY OPRACOWANE PRZEZ:

Coram Children's Legal Centre,
Wielka Brytania

Coram Voice, Wielka Brytania

Europejskie Centrum Praw Romów,
Węgry

Przy wsparciu:

Child Law Clinic, University College
Cork, Irlandia

Család, GYERMEK, IFJÚSÁG
KIEMELKEDŐEN KÖZHASZNÓ EGYESÜLET
FAMILY CHILD YOUTH ASSOCIATION

Stowarzyszenie dla Rodzin, Dzieci i
Młodzieży, Węgry

POZOSTALI PARTNERZY PROJEKTU:

FICE Bułgaria

Czeski Komitet Helsiński,
Republika Czeska

Estońskie Centrum Praw
Człowieka

Społeczna Akcja Edukacyjna,
Grecja,

L'Albero della Vita Cooperative
Sociale, Włochy

Fundacja Dajemy Dzieciom Się,
Polska

Fundacja Dzieci Słowacji

PODZIĘKOWANIA

Niniejszy program szkoleniowy został opracowany przez profesor Carolyn Hamilton z Coram International w Coram Children's Legal Centre, doktor Lynn Brady i Jo Woolf z Coram Voice oraz Judit Geller i Adama Weissa z European Roma Rights Centre (Europejskiego Centrum Praw Romów), przy wsparciu Ursuli Kilkelly z Child Law Clinic w University College Cork i Marii Herczog ze Stowarzyszenia dla Rodzin, Dzieci i Młodzieży na Węgrzech. Szczególne podziękowania składamy Ruth Barnes, Awaz Raoof i Jen Roest z Coram Children's Legal Centre oraz Ido Weijers from Universiteit Utrecht za ich nieoceniony wkład.

Dziękujemy również wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego szkolenia, między innymi partnerom projektu: Fundacji Dzieci Słowacji, Estońskiemu Centrum Praw Człowieka, FICE Bułgaria, L' Albero della Vita Cooperativa Sociale, Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, greckiej Społecznej Akcji Edukacyjnej oraz Czeskiemu Komitetowi Helsińskiemu, a także prowadzącym i uczestnikom szkoleń pilotażowych, którzy przekazali nam cenne informacje zwrotne pomocne w opracowaniu tych materiałów szkoleniowych.

Ponadto zespół, który opracował materiały szkoleniowe, pragnie wyrazić wdzięczność grupie Care Experienced Champions z Coram Voice, a także wszystkim dzieciom i młodym ludziom, którzy wzięli udział w zogniskowanych wywiadach grupowych w krajach uczestniczących w programie pilotażowym, dzieląc się swoimi opiniami i wnosząc bezcenny wkład podczas prac nad niniejszymi materiałami.

Na zakończenie pragniemy podziękować programowi Unii Europejskiej "Prawa podstawowe i obywatelstwo". Niniejsza publikacja powstała dzięki wsparciu finansowemu tego programu w ramach projektu *Promowanie praw dzieci. Wzmacnianie kompetencji profesjonalistów w Unii Europejskiej w zakresie realizacji praw dzieci*. Autorzy są także wdzięczni organizacji Allan and Nesta Ferguson Charitable Trust za hojne wsparcie projektu.

Za treść tej publikacji odpowiadają wyłącznie Coram Children's Legal Centre oraz partnerzy projektu; w żadnym wypadku nie można jej traktować jako odzwierciedlenia poglądów Komisji Europejskiej.

„Przede wszystkim, profesjonalści powinni być w zgodzie z samymi sobą. Jeśli nie jesteś w zgodzie z samym sobą, nie możesz pomóc dzieciom”.

Uczestnik grupy fokusowej, Grecja

WARUNKI UŻYTKOWANIA

Niniejszych materiałów nie można wykorzystywać bez jasnej, umieszczonej w widocznym miejscu informacji na temat własności intelektualnej, autorstwa oraz faktu, że materiały te powstały w wyniku współdziałania wszystkich partnerów i Coram Children's Legal Centre, w następującym brzmieniu:

„© Coram Children's Legal Centre. Opracowanie: Coram Children's Legal Centre i Coram Voice, Wielka Brytania, Europejskie Centrum Praw Romów, Węgry, Child Law Clinic, University College Cork, Irlandia, FCYA Węgry, FICE Bułgaria, Czeski Komitet Helsiński, Fundacja Dzieci Słowacji, Estońskie Centrum Praw Człowieka, Fondazione L'Albero della Vita, Włochy, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Polska, oraz Społeczna Akcja Edukacyjna, Grecja, w ramach projektu «Promowanie Praw Dzieci. Wzmacnianie kompetencji profesjonalistów w Unii Europejskiej w zakresie realizacji praw dzieci».

Projekt współfinansowany ze środków programu Unii Europejskiej «Prawa podstawowe i obywatelstwo». Dodatkowe środki przekazała organizacja Allan and Nesta Ferguson Charitable Trust”.

O SZKOLENIU

„Jakie to szkolenie i dla kogo jest przeznaczone?”

Jest to szkolenie interdyscyplinarne poświęcone prawom dziecka (kurs wprowadzający), rozwojowi dziecka w powiązaniu z komunikacją (kurs wprowadzający), komunikacji z dziećmi oraz wytycznym Rady Europy w sprawie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom.

W pierwotnej formie materiały szkoleniowe zostały opracowane z myślą o trzydniowym programie szkoleniowym. Szkolenie zostało jednak zaprojektowane w taki sposób, aby każdy moduł mógł zostać zrealizowany osobno albo w ramach szerszej sesji szkoleniowej. Dlatego dla każdego modułu opracowano osobne materiały i zeszyt ćwiczeń. Cztery moduły szkolenia to:

- Moduł 1: Prawa dziecka – wprowadzenie
- Moduł 2: Rozwój dziecka i komunikacja – wprowadzenie
- Moduł 3: Umiejętności komunikacyjne
- Moduł 4: Wytyczne w sprawie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom

Szkolenie zaprojektowano w taki sposób, żeby było przydatne dla każdego, kto pracuje z dziećmi, między innymi dla **wszystkich profesjonalistów (specjalistów) i praktyków wspierających dzieci i młodych ludzi** w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w zamkniętych instytucjach resocjalizacyjnych, a także przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości oraz innych profesjonalistów, którzy mają kontakt z dziećmi w kontekście procedur sądowych (cywilnych, karnych lub administracyjnych). Są to między innymi:

Pracownicy socjalni; pracownicy służby zdrowia (pielęgniarki, higienistki, lekarze); policjanci; kuratorzy sądowi; pracownicy instytucji opiekuńczych; funkcjonariusze służby więziennej; pracownicy zakładów poprawczych; sędziowie; prokuratorzy; adwokaci i asystenci prawni; prawnicy z sądów rodzinnych i cywilnych; mediatorzy, opiekunowie i kuratorzy procesowi; psychologowie i terapeuci; nauczyciele; specjaliści pracujący z młodzieżą i organizatorzy społeczności lokalnych.

„Jakie to szkolenie?”

Żeby zapewnić jak najszersze oddziaływanie szkolenia i jego skuteczność wśród jak największej liczby profesjonalistów, opracowano je jako **szkolenie oparte na umiejętnościach**. Oznacza to, że szkolenie koncentruje się na wyposażeniu uczestników w narzędzia i umiejętności służące do ochrony i promowania praw dzieci oraz do skutecznego komunikowania się dziećmi **w praktyce**. Oznacza to również, że niniejszy kurs nie zagłębia się w szczegóły teoretyczne i techniczne. W materiałach szkoleniowych i w materiałach dla uczestników zawarto sugestie dotyczące dalszej lektury i dodatkowych zasobów, żeby wspomóc pogłębianie wiedzy.

„Jakie umiejętności doskonalili to szkolenie?”

Niniejsze szkolenie koncentruje się na następujących umiejętnościach:

- Dlaczego, kiedy, gdzie i jak należy **słuchać** dzieci w przyjazny sposób oraz co zrobić z uzyskanymi informacjami?
- Dlaczego, kiedy, gdzie i jak należy **komunikować się** z dziećmi w przyjazny sposób oraz co zrobić z uzyskanymi informacjami?
- Jak wspierać przyjazne dzieciom procesy prawne?

„Jakie inne informacje obejmuje to szkolenie?”

Oprócz wymienionych wcześniej umiejętności materiał szkolenia obejmuje również wiedzę na temat:

- Podstawowych zasad dotyczących międzynarodowych praw dziecka
- Najważniejszych przekazów w promowaniu prawa dziecka przez profesjonalistów i dzieci
- Wpływu rozwoju i zachowania dziecka na komunikację oraz sposobów, w jakie profesjonaliści mogą reagować na indywidualne potrzeby, aby ich działania były jak najbardziej skuteczne.

„W jaki sposób materiały szkoleniowe będą dla mnie przydatne w mojej roli?”

Niniejsze materiały opracowano w taki sposób, by koncentrowały się na rozwijaniu umiejętności, aby zapewnić ich przydatność w jak największym zakresie ról i sytuacji. W materiałach szkoleniowych uwzględniono jednak fakt, że uczenie się jest najbardziej skuteczne, kiedy uczestnicy widzą, w jaki sposób mogą zastosować nabywane umiejętności w swoich rolach i okolicznościach.

JAK KORZYSTAĆ Z ZESZYTU ĆWICZEŃ

Ten zeszyt ćwiczeń zawiera wszystkie informacje potrzebne do uczestnictwa w module wprowadzającym niniejszego programu szkoleniowego. Dla każdego modułu opracowano odrębny zeszyt ćwiczeń dla uczestników. Materiały te zawierają istotne informacje oraz miejsce na notatki.

Dla każdego modułu opracowano również prezentację PowerPoint, którą można wyświetlić za pomocą projektora i/lub rozdać uczestnikom w postaci wydruków – w zależności od dostępnych zasobów. Prowadzący udostępni uczestnikom te materiały.

W materiałach przedstawiono opinie dzieci i młodych ludzi, między innymi członków grupy Care Experienced Champions Group działającej przy Coram Voice, którzy pomogli w ich opracowaniu, a także dzieci i młodych ludzi uczestniczących w zogniskowanych wywiadach grupowych (grupach fokusowych), które przeprowadzono w krajach partnerskich.

Przede wszystkim jednak ten zeszyt ćwiczeń należy do Ciebie, uczestnika szkolenia; możesz zapisać w nim wszystko, co uznasz za pożyteczne.

GŁOSY DZIECI I MŁODYCH LUDZI

Opinie dzieci i młodych ludzi odegrały doniosłą rolę w opracowaniu niniejszych materiałów. Konsultowaliśmy się z nimi na wszystkich etapach pracy nad tymi materiałami, w trakcie programu pilotażowego i podczas opracowywania ostatecznej wersji pakietu szkoleniowego. Jest niezwykle istotne, aby głos dzieci i młodych ludzi był słyszany przez wszystkich, którzy realizują ten program szkoleniowy, i tych, którzy w nim uczestniczą, ponieważ słowa dzieci wyjaśniają, dlaczego opracowano to szkolenie, dlaczego warto je realizować i dlaczego tak ważne jest nabywanie zawartych w nim umiejętności i wiedzy.

„Oni po prostu nie wiedzą, jak z nami rozmawiać. Może zapomnieli, jak to jest być dzieckiem, więc przyda im się każda wskazówka”.

“Może i jestem młody, ale to nie znaczy, że nie nadaję się do pewnych rzeczy, a oni czasami muszą mnie wysłuchać”.

Uczestnicy grupy fokusowej, Bułgaria

„Przede wszystkim, profesjonaliści powinni być w zgodzie z samymi sobą. Jeśli nie jesteś w zgodzie z samym sobą, nie możesz pomóc dzieciom”.

„Dzieci, które źle się zachowują, to dzieci, których nikt nie wysłuchał i którym nikt nie pomógł”.

„Dziecko nie zawsze wie, co się dzieje w jego głowie. Dorośli powinni to wiedzieć i rozumieć”.

Uczestnicy grupy fokusowej, Grecja

„Rozmawiajcie z innymi specjalistami i dzielcie się doświadczeniem, korzystajcie z ich wiedzy”

Uczestnik grupy fokusowej, Wielka Brytania

MODUŁ WPROWADZAJĄCY

PROPONOWANY CZAS TRWANIA: 1 godzina 15 minut

PLAN

❖ WPROWADZENIE

- **Wzajemne przedstawienie się**
- **Wprowadzenie do materiału zawartego w szkoleniu**

❖ PODSTAWOWE ZASADY

❖ KRĘGI WPŁYWU

❖ FORMULARZ WSTĘPNEJ OCENY

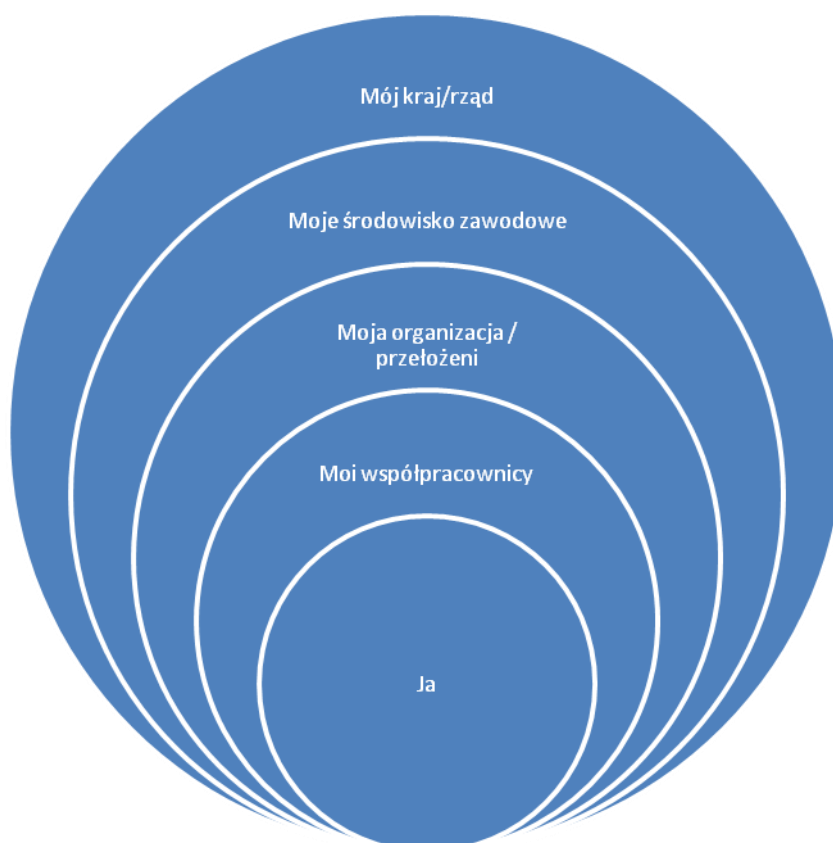
❖ AUTOREFLEKSJA

❖ CELE EDUKACYJNE

[Miejsce na notatki]

Notatki z ćwiczenia „Podstawowe zasady”:

Diagram "Kręgi wpływu":

Przykład wyjaśniający: wyobraź sobie, że chcesz wprowadzić w życie jedną z praktyk poznanych podczas tego szkolenia, ale obawiasz się to zrobić, ponieważ praktyka ta nie jest przyjęta w Twojej organizacji.

Warto się zastanowić, w którym kręgu (lub kręgach) lokuje się ta zmiana:

- ✓ Krąg "Ja" (czy możesz wprowadzić tę zmianę, z nikim się nie konsultując?),
- ✓ "Współpracownicy" (czy musisz ją uzgodnić ze współpracownikami?),
- ✓ „Organizacja/przełożeni” (czy zmiana dotyczy wewnętrznej kultury organizacji albo czy musi ją zaakceptować Twój przełożony?),
- ✓ „Środowisko zawodowe” (czy aktualną praktykę determinują obowiązujące wytyczne lub regulacje zawodowe; czy można je zakwestionować?),
- ✓ "Kraj/rząd" (czy aktualną praktykę determinuje rząd, obowiązujące ustawodawstwo albo inne formy kontroli na poziomie krajowym?).

AUTOREFLEKSJA: MOJE DOŚWIADCZENIE UCZENIA SIĘ

Ten formularz jest przeznaczony tylko dla Ciebie – dotyczy Twojego osobistego doświadczenia. Nie będziesz się nim dzielił z pozostałymi uczestnikami ani z prowadzącym (prowadzącymi).

1. Cechy osobiste i umiejętności komunikacyjne

a. Jak pewnie czujesz się w tych obszarach? Zaznacz pole, które odpowiada Twojemu poziomowi pewności.

Twierdzenie	Niepewnie	Dość pewnie	Pewnie	Bardzo pewnie	Nie dotyczy
Komunikowanie się z bardzo małymi dziećmi					
Komunikowanie się z nastolatkami / młodzieżą (młodymi dorosłymi)					
Komunikowanie się z dziećmi/młodzieżą mającymi trudności w komunikacji					
Komunikowanie się z dziećmi/młodzieżą słabo znającymi język polski					
Sprawianie, żeby dzieci czuły się mile widziane i doceniane					
Angażowanie dzieci w podejmowanie decyzji					
Pokazywanie dzieciom, że ich słuchasz					
Radzenie sobie z trudnymi zachowaniami werbalnymi dzieci					
Rozpoznawanie trudności komunikacyjnych dzieci i stosowanie odpowiednich technik komunikacji					
Komunikowanie się z dziećmi stosowanie do ich wieku i poziomu możliwości					
Pomaganie dzieciom w zrozumieniu ważnych informacji, które ich dotyczą					
Wyjaśnianie dzieciom, dlaczego dana decyzja została podjęta w ich najlepszym interesie, a nie zgodnie z ich opiniami, życzeniami i odczuciami					

b. Jakie są Twoje najważniejsze zalety i umiejętności?

Poniżej wypisano słowa, których używają niektórzy specjaliści, żeby opisać samych siebie. Zakreśl **pięć najważniejszych słów**, które opisują Twoją komunikację z dziećmi i młodzieżą.

Postaw znak zapytania obok tych, które chciałbyś poprawić.

Aktywny słuchacz	Asertywny	Odważny
Spokojny	Troskliwy	Komunikatywny
Pewny siebie	Skrupulatny	Taktowny
Twórczy	Niezawodny	Zdecydowany
Bezpośredni	Empatyczny	Entuzjastyczny
Przyjazny	Zabawny	Dobry w czytaniu
Dobry w mówieniu	Dobry w pisaniu	Pomocny
Szczerzy	Miły	Zmotywowany
Optymistyczny	Zorganizowany	Wytrwały
Uprzejmy	Wiarygodny	Zaradny
Poważny	Godny zaufania	Pełen zapału

Cele szkolenia:

○ Cel ogólny

- Zwiększenie wiedzy i umiejętności profesjonalistów w zakresie ochrony praw dzieci w systemie opiekuńczym, poprawczym i sądowym

○ Cele szczegółowe

- Zwiększenie wiedzy i umiejętności w zakresie komunikowania się z dziećmi w sposób dostosowany do ich wieku i do sytuacji, a także w zakresie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom
- Przeszkolenie profesjonalistów w zakresie tworzenia i prowadzenia komunikacji podążającej za dzieckiem
- Dostarczenie uczestnikom praktycznych narzędzi pomocnych w poznawaniu opinii i uczuć dzieci oraz w dbałości o to, aby były one uwzględniane

Chodzi o to, żeby zachęcać młodych ludzi, by mówili o swoich uczuciach i o tym, czego chcą.

Po co mówić, jeśli to nic nie daje?

Głosy dzieci i młodych ludzi

Każdy jest inny, więc każdy komunikuje się inaczej.

Wszyscy jesteśmy równi, ale nie tacy sami.

Głosy dzieci i młodych ludzi

Promowanie praw dzieci

Wzmacnianie kompetencji profesjonalistów w Unii Europejskiej w zakresie realizacji praw dzieci

FORMULARZ OCENY WSTĘPNEJ

Imię i nazwisko:

Rola:

Data:

1. Potrzeby

a. Moja wiedza na temat praw dziecka jest

Ograniczona Przeciętna Dobra Doskonała

b. Moja wiedza o rozwoju dziecka jest

Ograniczona Przeciętna Dobra Doskonała

c. Moje umiejętności komunikowania się z dziećmi są

Ograniczone Przeciętne Dobre Doskonałe

d. Moje umiejętności słuchania dzieci są

Ograniczone Przeciętne Dobre Doskonałe

e. Wiem, jak uczynić proces przyjaznym dziecku

Zdecydowanie nie Nie Ani tak, ani nie Tak Zdecydowanie tak

f. Trzy rzeczy, z którymi radzę sobie najlepiej w komunikacji z dziećmi, to:

...

g. Trzy rzeczy, które muszę poprawić w komunikacji z dziećmi, to:

...

Projekt współfinansowany ze środków programu Unii Europejskiej
„Prawa podstawowe i obywatelstwo”

Dodatkowe środki przekazała organizacja Allan and Nesta Ferguson Charitable Trust